ਏਟੀ. ਜੇ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੱਪਾ@ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੱਪਾ@/ ਟੀ. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੱਪਾ@ਤਲਕਲੇਨਾ ਗੌਡਰਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰੱਪਾ

ਦਾ ਬ੍ਰਾਂਚ ਮੈਨੇਜਰ, ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8598-8599)

[ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਾਈ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵਾ – ਮੁਆਵਜ਼ਾ – ਮੁਲਾਂਕਣ – ਸਥਾਈ ਸਰੀਰਕ ਅਯੋਗਤਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸੱਟਾਂ ਖਾਧੀਆਂ – ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਲੀ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ.) ਨੇ ਸਥਾਈ ਸਰੀਰਕ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ 40% ਦੇ ਹਦ ਤੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 21,80,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ 8% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਬਿਆਜ ਸਮੇਤ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ – ਦੁਖੀ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ 20% ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਇਨਾਮ ਉੱਚੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ 7,37,604/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਟਿਬੀਆ ਦੀ ਕੁਚਲੀ ਹੱਡੀ ਦੀ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਖਾਧੀ, ਸਮੁੱਚੀ-ਸਰੀਰ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ 30% ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਛੱਤੀ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਨਾਲ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਬਿਸਤਰ 'ਤੇ ਪਏ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ 11,67,405/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਕੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343 : [2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 179 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 179 ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8598-8599 ਦੇ 2022.

16.10.2020 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 48 ਦੇ 2017 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 7972 ਦੇ 2016(ਐਮ.ਵੀ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ.

ਸ਼ੇਖਰ ਜੀ. ਦੇਵਾਸਾ, ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾਰੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਡਿਕਸਿਟ, ਮਿਸ ਤਾਸ਼ਮਿਤਾ ਕੇ. ਐਮ., ਸ਼ਸ਼ੀ ਭੂਸ਼ਣ ਨਾਗਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇਵਾਸਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ.

ਡਾ. ਸੁਧੀਰ ਬਿਸਲਾ, ਮਿਸ ਸੁਮਿਤਰਾ ਬਿਸਲਾ, ਸਤਿਆਂਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾਗਰਥਨਾ ਜੇ. ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

1ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2 ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 48 ਦੇ 2017 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 7972 ਦੇ 2016 (ਐਮ.ਵੀ) ਦੇ 16.10.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਮ.ਐਫ.ਏ.ਨੰਬਰ 48 ਦੇ 2017 ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ- ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਐਮ.ਐਫ.ਏ. ਨੰਬਰ 7972 ਦੇ 2016 (ਐਮ.ਵੀ) ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਦਾਵੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਹੀ 16.09.2016 ਨੂੰ ਚਿਤਰਦੁਰਗ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਐਡਲ. ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਵਿਲ ਜੱਜ ਅਤੇ IVth ਐਮ ਏਸੀ ਅਤੇ ਟੀ ਵੱਲੋਂ ਐਮ.ਵੀC ਨੰਬਰ 1091 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਕਲੇਮਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਨੇ ਦਾਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ 8% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 21,08,400/- ਰੁਪਏ (ਇੱਕੀ ਲੱਖ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਹੀ) ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ 15.05.2015 ਨੂੰ ਹੋਏ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਵੇਦਾਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ 21,08,400/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 3,77,364/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਤੱਕ 6% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਜ਼ਖਮੀ- ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

3 ਇਹ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 15.05.2015 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 03:35 ਵਜੇ ਦੁਪਹਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਵੇਦਾਰ ਕਿਲਦੀਕੇ ਤੋਂ ਹਸਨ ਤੱਕ ਟੈਂਕਰ ਲੌਰੀ ਨੰਬਰ ਕੇ.ਏ-01-ਏ.ਜੀ-2266 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੀਨਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਪੀ. ਜਗਦੀਸ਼ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚਿਤਰਦੁਰਗ ਵਿੱਚ ਕੇ ਆਈ.ਓ ਦਫਤਰ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਐਨ.ਐਚ-4 ਫਲਾਈਓਵਰ ਤੇ, ਟੈਂਕਰ ਲੌਰੀ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲੌਰੀ ਨੰਬਰ ਕੇ.ਏ-16-B-6247 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਬੀਆ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸਨੂੰ ਚਿਤਰਦੁਰਗ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਫਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ 15.05.2015 ਤੋਂ 13.06.2015 ਤੱਕ ਇੱਕ ਇਨਪੇਸ਼ੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਲਾਜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਆਊਟਪੇਸ਼ੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਫੌਲੋ-ਅੱਪ ਇਲਾਜ ਲਿਆ। ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਸਰਜਰੀ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਰਾਡ ਅਤੇ ਸਕਰੂ ਪਾਏ ਗਏ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟਿਬੀਆ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਲੱਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ, ਉਹ ਏ ਟੈਂਕਰ ਲਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਲੀਨਰ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ. ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੈ। ਕਿ ਉਹ ਏ ਇੱਕ ਟੈਂਕਰ ਲਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਲੀਨਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 18,000/- ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਲਈ, ਉਹ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੋ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ, ਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਮਿਤੀ 16.09.2016 ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ 21,08,400/- ਰੁਪਏ 8% ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ:

“ਸ. ਨੰਬਰ ਵੇਰਵਾ ਰਕਮ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ।

1. ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜਾ 5,00,000/-

2. ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਇਤਫਾਕਨ ਖਰਚੇ 4,00,000/-

3. ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ (ਰੁ. 6,500 x 12 x 17 ਦਾ 40%) 5,30,400/-

4. ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ 2,00,000/-

5. ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ 2,00,000/- ਚਾਰਜ

6. ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 78,000/- (12 ਮਹੀਨੇ x 6,500)

7. ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ 2,00,000/-

ਕੁੱਲ 21,08,400/-”

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਦਾਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਅਰਥਾਤ ਰੁ. 20,00,000/-.

5. ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਲੈਸਰੇਟਡ ਜ਼ਖਮ ਅਤੇ ਸੱਜੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਮਿਡ 1/3rd ਟਿਬੀਆ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ-P6 ਅਨੁਸਾਰ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਸੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ

ਰੁ.7,37,604/- ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ: -

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.ਵੇਰਵਾਰਕਮ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ

1.ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ 3,67,200/-(ਰੁ.9,000 x 12 x 17 ਦਾ 20%)

2.ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜਾ50,000/-

3.ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਘਟਨਾਤਮਕ ਖਰਚੇ1,20,404/-

4.ਭਵਿੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ50,000/-

5.ਆਵਾਜਾਈ ਖਰਚੇ30,000/-

6.ਬਿਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨ45,000/-

7.ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ75,000/-

ਕੁੱਲ7,37,604/-

ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਤੀਜਤਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ।

6. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਵੇਦਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ – ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਈ ਸਰੀਰਕ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 54% 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ 20% 'ਤੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ 34% ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟੈਂਕਰ ਲੌਰੀ ਦਾ ਸਾਫ਼-ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਰੁ.18,000/- ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸਦੀ ਕਾਲਪਨਿਕ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰੁ.9,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੀ ਮੰਨਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟ ਪਾਸੇ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟੈਂਕਰ ਲੌਰੀ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚੁਕਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਲਤੀ ਨਾਲ 20% 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 54% ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

8 **ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ**, ਜਵਾਬੀ – ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਣ-ਅਵਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343, ਰਵੀਂਦਰਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਤ, ਵਿੱਚ ਚੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ; ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ; ਚੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"5. ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ("ਐਕਟ", ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨਾਮ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਰਯਾਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾ ਜਾਂ ਫੈਨਸੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਨੁਮਾਨ ਅਪਰਿਹਾਰਯ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰਕ ਚੋਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਚੋਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ, ਉਹ ਸਾਮਾਨਿਆ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਜੋ ਉਹ ਚੋਟ ਨਾ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮਾਣਦਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਉਹ ਕਮਾਉਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਦੇਖੋ ਸੀ.ਕੇ. ਸੁਬਰਮਾਨੀਆ ਅਯਰ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਕੁਨਹਿਕੁੱਤਨ ਨਾਇਰ (1969) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 64 ; ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1970 ਐਸ.ਸੀ. 376 ; ਆਰ.ਡੀ. ਹਟਟਾਂਗਡੀ ਬਨਾਮ ਪੈਸਟ ਕੰਟਰੋਲ (ਇੰਡੀਆ) (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ (1995) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 551 ; 1995 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 250] ਅਤੇ ਬੇਕਰ ਬਨਾਮ ਵਿਲੋਬੀ [1970 ਏ.ਸੀ. 467 ; (1970) 2 ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਆਰ. 50 ; (1969) 3 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 1528 (ਐਚ.ਐਲ.)]।

6. **ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: ਧਨਾਤਮਕ ਨੁਕਸਾਨ (ਖਾਸ ਨੁਕਸਾਨ)**

(i) ਇਲਾਜ, ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲਾ, ਦਵਾਈਆਂ, ਆਵਾਜਾਈ, ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚੇ।

(ii) **ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭ) ਜੋ ਕਿ ਜਖਮੀ ਨੇ ਬਣਾਏ ਹੁੰਦੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਖਮੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:**

(a) **ਇਲਾਜ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ;**

(b) ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ।

(iii) ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ।

ਗੈਰ-ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ (ਆਮ ਨੁਕਸਾਨ)

(iv) ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਰਦ, ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਟਰਾਮਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ।

(v) ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ)।

(vi) ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਸਾਮਾਨਿਆ ਲੰਬਾਈ ਦੀ ਕਮੀ)।

ਰੁਟੀਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਸਿਰਲੇਖਾਂ (i), (ii)(a) ਅਤੇ (iv) ਅਧੀਨ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਲੇਖਾਂ (ii)(b), (iii), (v) ਅਤੇ (vi) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਅਤੇ/ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ) ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

7. ਆਈਟਮ (i) ਅਤੇ ਆਈਟਮ (ii)(a) ਅਧੀਨ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਛਾਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਇਨਾਮ—ਆਈਟਮ (iii)—ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਗੈਰ-ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ—ਆਈਟਮਾਂ (iv), (v) ਅਤੇ (vi)—ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਉਮਰ, ਚੋਟ/ਵੰਚਿਤਾ/ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਇਨਾਮ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ—ਆਈਟਮ (ii)(a)। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ।

ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਕਾਰਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਆਕਲਨ

8.ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨਿਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਜੋ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸਿਹਤਯਾਬੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਰਿਕਵਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਜਖਮੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਅਸਥਾਈ

ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਘਾਟ ਜੋ ਚੋਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸਿਹਤਯਾਬੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਂਸ਼ਿਕ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਹ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜੋ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਰਤਬ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਕਰਤਬ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਝ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਸਬੰਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ। ਮੋਟਰ ਹਾਦਸੇ ਦੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ, ਸਰੀਰਕ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ (ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਭਾਗੀਦਾਰੀ) ਐਕਟ, 1995 ("ਅਪਾਹਜਤਾ ਐਕਟ", ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ) ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਰੇਂਜ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(i) ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚੋਟਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

9 ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅੰਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਖਮੀ ਨੇ ਖੱਬੇ ਹੇਠਲੇ ਅੰਗ ਦੀ 45% ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 45% ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅੰਗ (ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ) ਦੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਉਸ ਅੰਗ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀ 60% ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੈਰ ਦੀ 80% ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 140% ਹੈ (ਜੋ ਕਿ 80% ਪਲੱਸ 60% ਹੈ)।

ਜੇਕਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੁੱਲ ਯੋਗ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 100% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

10. ਜਦੋਂ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਉਸ ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਅਸਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਭਾਵ, ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮਾਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹੱਦ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਜੇ ਸਬੂਤ 45% ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ 45% ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ

(ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦੇਵੇਗਾ।

11. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦਾ ਜਖਮੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਅਸੈਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰਾਂਕਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ (ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮਿਆਰੀ ਗੁਣਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ)। ਸਾਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲੱਭ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਗਭਗ ਸਥਾਈ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏਗਾ। (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਨਿਊ

ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ. [2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 254 : [2010] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1258 : [2010] 10 ਸਕੇਲ 298] ਅਤੇ ਯਾਦਵ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ. [2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.

341:[2010] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1285: [2010] 8 ਸਕੇਲ 567])

12. ਇਸ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਿੰਨਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(i) ਕੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਹੈ;

(ii) ਜੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਸਥਾਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸਥਾਈ ਕੁੱਲ ਅਪਾਹਜਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਅੰਸ਼ਕ ਅਪਾਹਜਤਾ ਹੈ;

(iii) ਜੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਅੰਗ ਦੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤੀ ਗਈ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ।

ਜੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਪਰ ਜੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੇ ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਪਾਏਗਾ।

13. ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਤਿੰਨ ਕਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ (ਇਹ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ)। ਦੂਜਾ ਕਦਮ ਹੈ ਉਸਦੇ ਪੇਸ਼ੇ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ। ਤੀਜਾ ਕਦਮ ਹੈ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ (i) ਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਾਂ (ii) ਕੀ ਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਾਂ (iii) ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਂ ਘੱਟ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਉਣ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕਮਾ ਸਕੇ।

xxx

19.ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਸਾਰੀਆਂ ਚੋਟਾਂ (ਜਾਂ ਚੋਟਾਂ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾਵਾਂ), ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ।

(ii) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ (ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਸਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ)।

(iii) ਜਿਸ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇੱਕ ਜਖਮੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ, ਕੇਵਲ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਬਾਰੇ ਹੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਆਕਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।

(iv) ਇੱਕੋ ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਪੇਸ਼ੇ, ਕਿੱਤੇ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ, ਉਮਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

9.ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ PW-1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਡਾਕਟਰ (ਡਾ. ਐਮ.ਐਸ. ਰਾਜੇਸ਼) ਨੂੰ PW-2 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਐਕਸਿਬਿਟ-ਪੀ1 ਤੋਂ ਐਕਸਿਬਿਟ-ਪੀ126 ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਸਿਬਿਟ-ਆਰ1, ਭਾਵ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

10. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦੋਨੋਂ ਲੱਤਾਂ 'ਤੇ ਟਿਬੀਆ ਦੀ ਕੋਮਿਨੂਟਿਡ ਹੱਡੀ ਦੀ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਕੁੱਲ ਛੱਤੀ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਰਿਹਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 (ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ) ਅਨੁਸਾਰ, ਇਲਾਜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ 54% ਅਪੰਗਤਾ ਰਹੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 15.05.2015 ਤੋਂ 13.06.2015 ਤੱਕ ਇਨਪੇਸ਼ੈਂਟ ਵਜੋਂ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਘਾਉ ਦੀ ਸਫਾਈ ਓਆਰ ਅਤੇ ਆਈਐਫ ਨਾਲ ਇੰਟਰਲੌਕਿੰਗ ਨੇਲ ਦੀ ਅਤੇ 26.05.2015 ਨੂੰ ਸੱਜੇ ਲੱਤ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸਿਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2016 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ 02.03.2016 ਤੋਂ 07.03.2016 ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੋਰਟੀਕੋ-ਕੈਂਸੀਲਸ ਹੱਡੀ ਦੀ ਗ੍ਰਾਫਟਿੰਗ ਨੂੰ ਉਲਟੇ ਇਲੀਅਕ ਕ੍ਰੈਸਟ ਨਾਲ ਅਤੇ 03.03.2016 ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਫਾਈਬੁਲੈਕਟੋਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ 30.06.2015 ਅਤੇ 30.12.2015 ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮਰੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਵੀ ਇਲਾਜ ਲਿਆ।

11. ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਡਾਕਟਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ, ਨੇ 54% ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉੱਚੇ ਪੱਖ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਲੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਬੀਆ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਕੋਮਿਨੂਟਿਡ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸਰੀਰ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਨੂੰ 30% ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਪੀੜਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਸਰਜਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

12 ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ 11,67,405/- ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ 6% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਚੁੱਕਾਉਣਾ ਹੈ।

ਸ. ਨੰਬਰ ਵੇਰਵਾ ਰਕਮ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ।

1. ਦਰਦ ਅਤੇ ਪੀੜਾ 1,00,000/-

2. ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ 1,20,405/-

3. ਅਚਾਨਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚੇ 35,000/-

4. ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਰੁ. 10,000 x 12 x 17 ਦਾ 30%) 6,12,000/-

5. ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਮਿਆਦ (ਰੁ. 10,000 x 12) 1,20,000/-

6. ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ 1,00,000/-

7. ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ 30,000/-

8. ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ 50,000/- ਕੁੱਲ 11,67,405/- ਰੁਪਏ

ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ 6% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ।

13. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 77,634/- ਤੋਂ ਬਢਾ ਕੇ ਰੁਪਏ 11,67,405/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਾਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ 6% ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਰਕਮ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰੁਪਏ 3,00,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਂ-ਸਮਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਉਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

14. ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਉਠਾਉਣਗੀਆਂ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
(ਸਹਾਇਕ: ਰਾਹੁਲ ਰਾਠੀ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate